

УДК 657.2

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СУТНОСТІ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ

Н. В. Жабровець

студентка 4 курсу, група ОА-41, Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та права
Науковий керівник – к.е.н., ст. викл. Т. О. Ровенець

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті досліджуються питання економічної сутності видатків бюджетних установ за національними та міжнародними стандартами.

Ключові слова: видатки, витрати, затрати, бюджетні установи, національні положення (стандарти), міжнародні стандарти.

The article deals with questions of economic essence expenses of budgetary institutions under national and international standards.

Keywords: expenditure expenditures, expenses, budgetary institutions, national standards, international standards.

В статье исследуются вопросы экономической сути расходов бюджетных учреждений по национальным положениям и международным стандартам.

Ключевые слова: расходы, затраты, бюджетные учреждения, национальные положения (стандарты), международные стандарты.

Найбільш специфічними об'єктом в обліку бюджетних установ є видатки. Видатки бюджету відіграють провідну роль у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку суспільства. Із затвердженням Стратегії модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки та з прийняттям нових національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С)БОДС) виникло ряд нових невирішених питань, зокрема щодо економічної сутності витрат бюджетних установ [2].

Сучасні українські науковці спрямовують свої дослідження головним чином на питання організації обліку, проведення контролю та аналізу діяльності бюджетних установ. Так, окремі проблеми пов'язані з видатками бюджету відображені в наукових працях таких українських вчених, як П.Й. Атамас, Ф.Ф. Бутинець, Р.Т. Джога, О.В. Кравченко, С.В. Левицька, Л.В. Нападовська, В.Ф. Палій, С.В. Свірко та ін.

З огляду на розробку низки теоретичних і практичних положень щодо обліку витрат в бюджетних установах, залишаються невирішеними актуальні питання, зокрема питання розмежування дефініцій «видатки», «витрати», «затрати». Ці питання набувають особливої актуальності, оскільки ринкові відносини поширюються у бюджетну сферу України, внаслідок чого реформується вітчизняна облікова система.

Метою написання даної статті є дослідження економічної сутності видатків бюджетних установ у вітчизняній та міжнародній обліковій практиці.

Основним завданням дослідження є здійснення порівняльного аналізу економічної сутності видатків за НП(С)БОДС та МСБОДС, формування відповідних висновків і визначення напрямів подальшого вдосконалення.

Бюджетні установи у процесі надання нематеріальних послуг здійснюють видатки, які за економічним змістом відрізняються від витрат суб'єктів підприємницької діяльності. В науковому колі існують дискусії щодо виокремлення понять «видатки», «витрати» та «затрати» в бюджетному обліку.

Науковці виділяють різні тлумачення терміну «видатки». Проте, поняття видатки також конкретизоване у Бюджетному кодексі України, в якому визначено, що їх слід визнавати як кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. До видатків бюджету не належать: погашення боргу; надання кредитів з бюджету; розміщення бюджетних коштів на депозитах; придбання цінних паперів; повернення надміру сплачених до бюджету сум податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів бюджету, проведення їх бюджетного відшкодування. Витрати бюджету – видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів [1].

Натомість, Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору та НП(С)БОДС замість поняття «видатки» використовують «витрати». У Глосарії до МСБОДС визначено, що витрати – зменшення економічних вигод або потенціалу корисності протягом звітного періоду у вигляді вибуття чи споживання активів або у вигляді виникнення зобов'язань, що призводять до зменшення чистих активів / власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами власникам [3]. Дещо інше визначення наведене у НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності», за яким витрати – зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власником).

Також для установ можливим є використання поняття «затрати» – обсяги та структура ресурсів, що забезпечують виконання бюджетної програми, затверджуються паспортом програми в грошових і натуральних вимірниках.

Таким чином, наведені вище визначення не містять єдиної думки щодо сутності цього поняття, розмежовуючи видатки – для операцій, що фінансуються виключно з бюджету, а витрати – для операцій госпрозрахункового характеру [4, с. 69].

Отже, національними стандартами в державному секторі передбачено в частині сутності витрат відповідність із положеннями міжнародних стандартів. Проте, реформування обліку повинно передбачити зміни і в інших нормативно-правових актах щодо методологічних підходів визначення та визнання видатків.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 № 2542-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/law/main.cgi>
2. Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 № 34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=888-2007-%F0>
3. Глосарій термінів, наведених у Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку для державного сектору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua/document/81067/C.pdf>
4. Кравченко О. В. Доходи і видатки бюджетних установ у вітчизняній та міжнародній практиці / О. В.Кравченко // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – № 4 (50), С.67-70.